

ANALYSE

Få løntimer kan føre til flere – særligt på mangelområder

Juni 2023

I de seneste år har der været et stigende fokus på, at hjælpe ledige langt fra arbejdsmarkedet ud i virksomhederne på ordinære ansættelser med løn, hvor selv en lille tilknytning til arbejdsmarkedet vil hjælpe. Hypotesen er, at hvis udsatte ledige får foden inden for arbejdsmarkedet, så vil få løntimer med tiden føre til flere.

Denne analyse ser på en målgruppe udsatte borgere – bestående af aktivitetsparate modtagere af kontanthjælp, uddannelseshjælp og selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse samt borgere i jobafklaring og ressourceforløb – der opnår ordinære løntimer i form af understøttet beskæftigelse på ordinære vilkår.

Hovedkonklusioner

Analysens hovedresultater viser at:

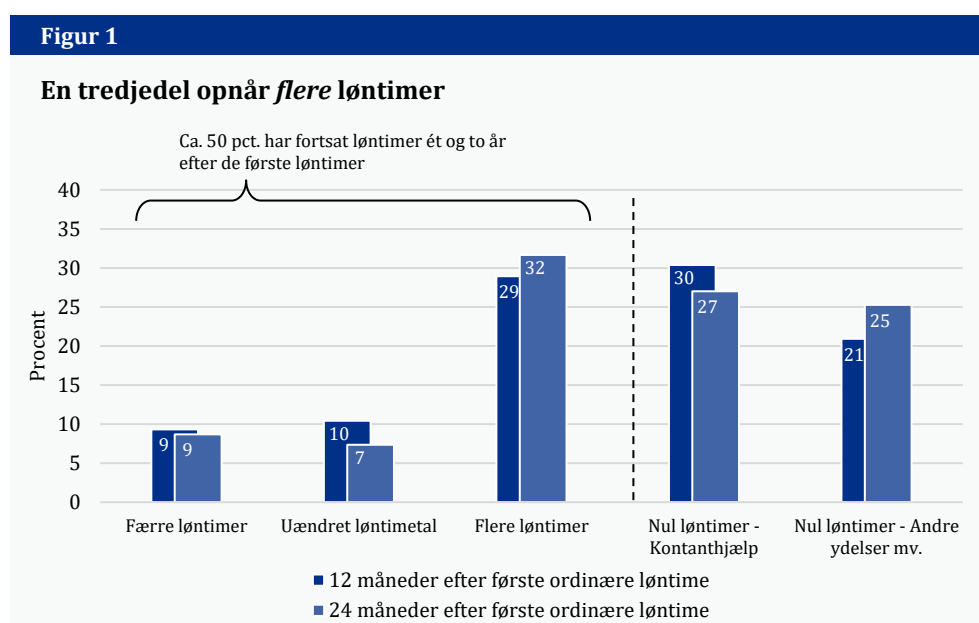
- **For en del udsatte borgere resulterer få løntimer i flere løntimer**
En tredjedel af de udsatte borgere, der ansættes i få ordinære løntimer, mens de modtager ydelse, opnår flere løntimer over tid. Dog vil over halvdelen af de udsatte borgere, der ansættes i få ordinære løntimer, stadig gå hen og få enten færre eller ingen løntimer igen. Betinges der på, at man har mindst tre måneder med løntimer, er det ca. 40 pct., der opnår flere løntimer over tid.
- **Løntimeforløb er ofte forbundet med stillinger, der er mangel på**
En stor andel af de udsatte borgere, der får ordinære løntimer, bliver i høj grad ansat i stillinger, hvor der er mangel på arbejdskraft. Andelen af målgruppen, der arbejder i en stilling med mangel på arbejdskraft, er endda større end andelen af hele den arbejdende befolkning, der arbejder i en stilling med mangel på arbejdskraft.
- **Udsatte borgere opnår flere løntimer, hvis de ansættes på mangelområder – både på kort og lang sigt**
Den del af målgruppen, der har løntimer på mangelområder, opnår op mod 12 pct. flere løntimer, relativt til den del af målgruppen, der får løntimer på et område, hvor der ikke er mangel på arbejdskraft. Opnåelsen af flere lønede timer på mangelområder ses både på kort og på lang sigt.

For en del udsatte borgere fører få løntimer til flere

Få løntimer kan føre til flere løntimer for udsatte borgere. Dette er tilfældet for ca. en tredjedel af den samlede målgruppe på i alt 29.000 udsatte borgere, der første

gang opnår ordinære løntimer i mindst én måned, mens de modtager forsørgelsesydelse i samme måned (se definition på målgruppe i *boks 1*). Løntimer er dog ikke en lige vej ind på arbejdsmarkedet for alle. Over halvdelen af målgruppen, der opnår løntimer, ender to år efter med færre eller nul løntimer igen, mens en mindre gruppe forbliver på samme timetal i perioden.

Figur 1 illustrerer dette resultat, hvor status – dvs. om man har flere, færre, uændret eller nul løntimer – er opgjort henholdsvis 12 og 24 måneder efter første måned med ordinære løntimer.

Anm.: Populationen bygger på 29.056 personer, der første gang opnår ordinære løntimer i en startuge mens de modtager relevant ydelse i samme startuge + mindst 3 uger efterfølgende, *jf. boks 1*. Løntimer beregnes som beskæftigelsesgrad*160,33. Ordinære løntimer defineres som i *boks 2*. Man er i gruppen "uændret løntimetal", hvis antallet af timer hhv. 12 og 24 måneder efter første ordinære løntime ligger i et interval på +/- 5 timer pr. måned af det initiale ordinære løntimetal. Hvis man eksempelvis har 10 timer i første måned og 15 timer 12 måneder efter, er man karakteriseret ved "uændret løntimetal". Man er i gruppen "flere løntimer", hvis man har mere end 5 timer over det initiale timeantal. Man er i gruppen "færre løntimer", hvis man har mindre end 5 timer under det initiale timeantal. Man er i gruppen "nul løntimer", hvis man har 0 timer hhv. 12 og 24 måneder efter første måned med ordinære løntimer. Af i alt 29.056 personer indgår 19.099 personer i denne figur, da vi ikke har data på alle personer 12 og 24 måneder efter startmåneden med løntimer. Kontanthjælp dækker over aktivitetsparate modtagere af kontanthjælp, uddannelseshjælp og SHO ydelse. Andre ydelser mv. dækker primært over jobafklaring, ressourceforløb, FØP, SU, ledighedsydelse, sygedagpenge og udflytning til udland.

Kilde: Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (DREAM) og Danmarks Statistik (eIndkomst - BFL).

Figuren viser, at 29 pct. af målgruppen har flere månedlige løntimer 12 måneder efter første måned med ordinære løntimer. Knap en tredjedel af målgruppen har dermed succes med få ordinære løntimer, da disse fører til flere.

Desuden har yderligere 19 pct. fortsat en tilknytning til arbejdsmarkedet efter et år, hvoraf 10 pct. ender med det samme antal løntimer, som i første måned med ordinære timer, og 9 pct. med færre løntimer, *jf. figur 1*.

Mange udsatte borgere mister helt tilknytningen til arbejdsmarkedet. Ca. halvdelen af målgruppen, nemlig 51 pct., falder tilbage til nul månedlige løntimer efter 12

måneder. Blandt dem, som mister tilknytningen, falder lidt over halvdelen tilbage på kontanthjælp, mens resten kommer på anden ydelse mv., *jf. figur 1*.

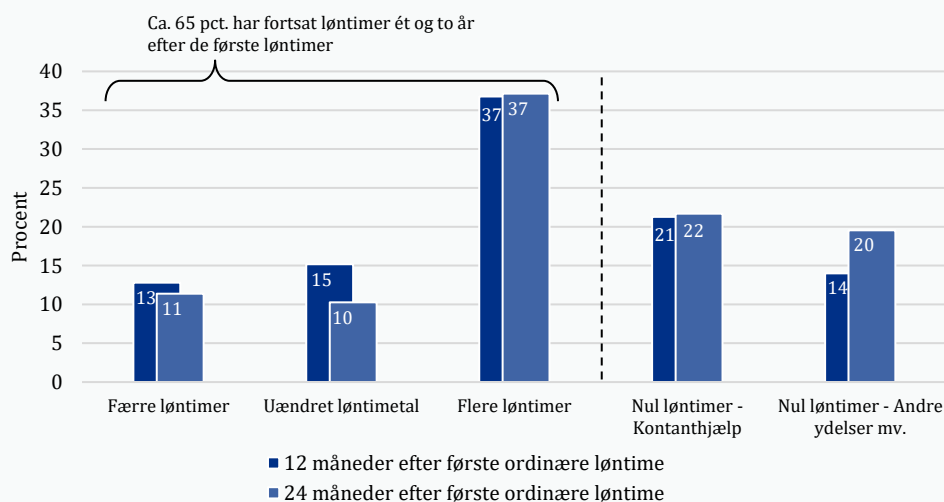
Disse resultater ændrer sig kun marginalt, når man – i stedet for 12 måneder – ser 24 måneder frem.

Resultatet fortæller således, at relativt mange udsatte borgere har succes med at få løntimer, da de fortsat er i job efter 12 og 24 måneder, og endda har opnået flere månedlige løntimer. Da målgruppen består af udsatte borgere, vil der dog samtidig være mange, som ikke formår at fastholde tilknytningen til arbejdsmarkedet efter 12 og 24 måneder.

Meget korte forløb med løntimer behøver ikke nødvendigvis være et udtryk for ordinær beskæftigelse, men kan være opnået på anden vis. Ekskluderer man udsatte borgere, der har løntimer i mindre end 3 måneder, er billedet et andet: 37 pct. får flere løntimer, mens 35 pct. får nul løntimer 12 måneder efter første måned med ordinære løntimer. Der er således flere udsatte borgere, der har fremgang i løntimetallet, end der er borgere, der mister tilknytningen helt, *jf. figur 2*.

Figur 2

Ca. 40 pct. opnår flere løntimer – blandt borgere med mindst 3 måneders beskæftigelse

Anm.: Anmærkning som i Figur 1, men hvor populationen er betinget på, at borgerne i de efterfølgende to måneder også har løntimer. Bemærk, at de efterfølgende to måneder med løntimer godt kan være fuldtidsløntimer. I alt er 16.189 borgere beskæftigede i mindst 3 måneder (af 29.056 borgere), hvor vi har data på 11.247 borgere 12 og 24 måneder efter første måned med ordinære løntimer.

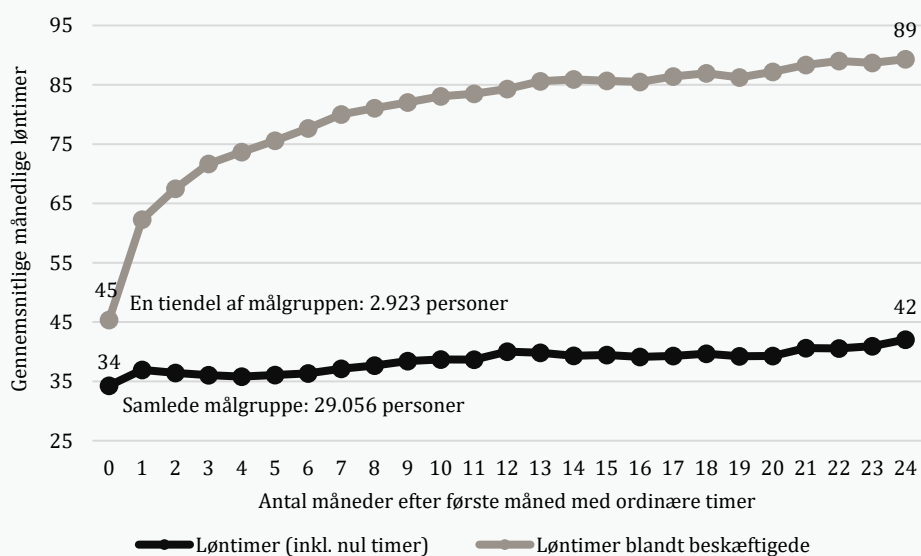
Kilde: Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (DREAM og Rekrutteringssurvey) og Danmarks Statistik (eIndkomst - BFL).

Udsatte borgere med få løntimer oplever en svag, positiv udvikling i timetallet, hvoraf den stærkeste tiendedel oplever en markant stigning

Der er en svag, positiv udvikling i det gennemsnitlige, månedlige løntimetal over tid for den samlede målgruppe af udsatte borgere.

Figur 3

Udsatte borgere oplever generelt en svag, positiv udvikling i timetallet, hvoraf den stærkeste tiendedel oplever en markant stigning

Ann.: Populationerne er fastlagte i måned 0. Populationerne bygger på personer, der første gang opnår ordinære løntimer i en startuge, mens de modtager relevant ydelse i samme startuge + mindst 3 uger efterfølgende, jf. boks 1. Ordinære løntimer i måned 0 defineres som i boks 2. For populationen med 29.056 personer, gælder at hvis der ikke registreres timer i BFL, sættes timetallet til 0 timer i måned 1-24, dog givet, at data er tilgængelig, hvilket det er frem til 2022K1. Sidstnævnte betingelse medfører et ubalanceret panel, hvor ikke alle personer kan følges frem til måned 24, hvis denne måned ligger efter 2022K1. For populationen med 2.923 personer, gælder at de skal have mere end 0 løntimer i alle 25 måneder. På samme vis er dette panel også ubalanceret, da vi ikke kan følge alle personer frem til måned 24, hvis disse måneder ligger efter 2022K1.

Kilde: Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (DREAM) og Danmarks Statistik (elndkomst - BFL).

Den sorte graf i figur 3 illustrerer udviklingen i det gennemsnitlige, månedlige løntimetal måned for måned efter første måned med ordinære løntimer for den samlede målgruppe.

I gennemsnit har målgruppen 34 månedlige løntimer til at starte med, og opnår 42 månedlige løntimer efter to år. Det er særligt borgere i jobafklaring, som driver resultatet, jf. figur B1. Denne svage stigning skal ses i lyset af, at 52 pct. af målgruppen har nul løntimer efter to år, hvilket trækker ned i gennemsnittet, jf. figur 1. Dog er der med tiden også en voksende andel, som opnår fuldtid, jf. figur B2.

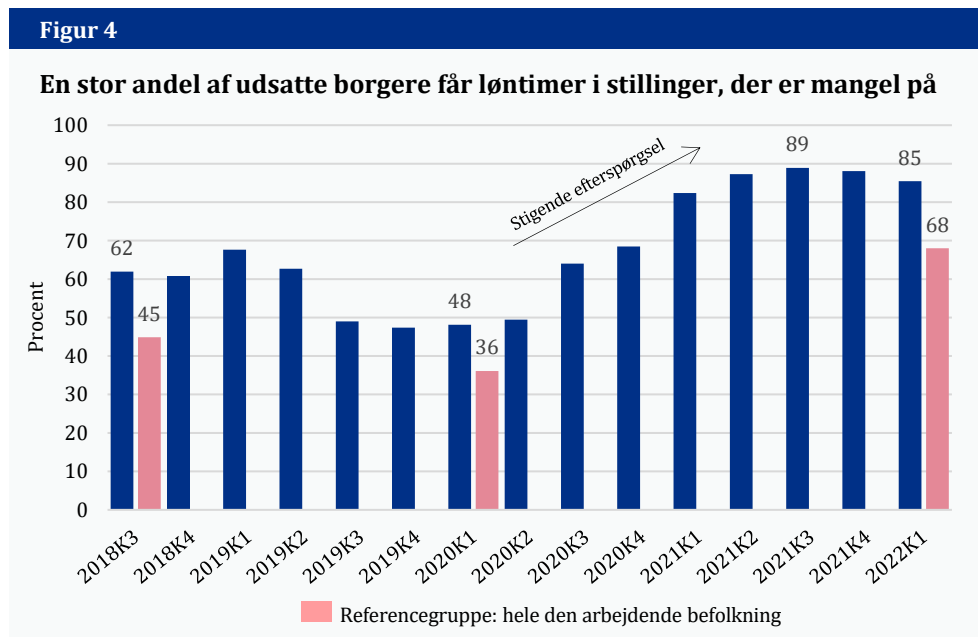
Godt 10 pct. af gruppen formår at fastholde jobbet i alle 24 efterfølgende måneder.

Blandt disse 10 pct. ses en markant stigning i det gennemsnitlige løntimetal fra 45 månedlige løntimer i første måned til 89 månedlige løntimer to år efter første måned med løntimer, jf. figur 3 (grå graf).

Løntimeforløb er ofte forbundet med stillinger, der er mangel på

En stor andel af de udsatte borgere, der opnår ordinære løntimer, bliver i høj grad ansat i stillinger, hvor der er mangel på arbejdskraft.

Figur 4

Anm.: Relevante ydelsesmodtagere består af aktivitetsparate modtagere af kontanthjælp, uddannelseshjælp og SHO, samt borgere i jobafklaring og ressourceforløb, der har modtaget ydelse i mindst 4 sammenhængende uger. Ordinære løntimer defineres som i boks 2. Et mangelområde defineres som i boks 3. Personer, der arbejder flere steder, kan både have løntimer på et mangelområde og på et område, hvor der ikke er mangel. I så fald svarer den reciproke andel ikke til andelen af personer med ordinære løntimer på et område, hvor der ikke er mangel. De røde søjler angiver andelen med løntimer på et mangelområde for hele den arbejdende befolkning i bestemte nedslag; 2018K3, 2020K1 og 2022K1.

Kilde: Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (DREAM og Rekrutteringssurvey) og Danmarks Statistik (eIndkomst - BFL).

I 3. kvartal 2018 ansættes 62 pct. af målgruppen på mangelområder (se definition i boks 3). Denne andel stiger i takt med en generelt stigende efterspørgsel i samfundet fra 2020-2022. I 1. kvartal 2022 er andelen steget til 85 pct., jf. figur 4.

Udsatte borgere bidrager til at afhjælpe mangel på arbejdskraft

Udsatte borgere ansættes i højere grad i stillinger med mangel på arbejdskraft sammenlignet med hele den arbejdende befolkning. I 3. kvartal 2018 er målgruppen 17 pct.-point oftere ansat i stillinger, der er mangel på, end hele den arbejdende befolkning. Den samme relative forskel ses også i 1. kvartal 2022, jf. figur 4.

Målgruppen bidrager derfor i højere grad til at lukke virksomheders mangelhuller. Det kan også være en indikation på, at virksomheders efterspørgsel er drivkraft for udsatte borgeres anvendelse og mulighed for at opnå ordinære løntimer.

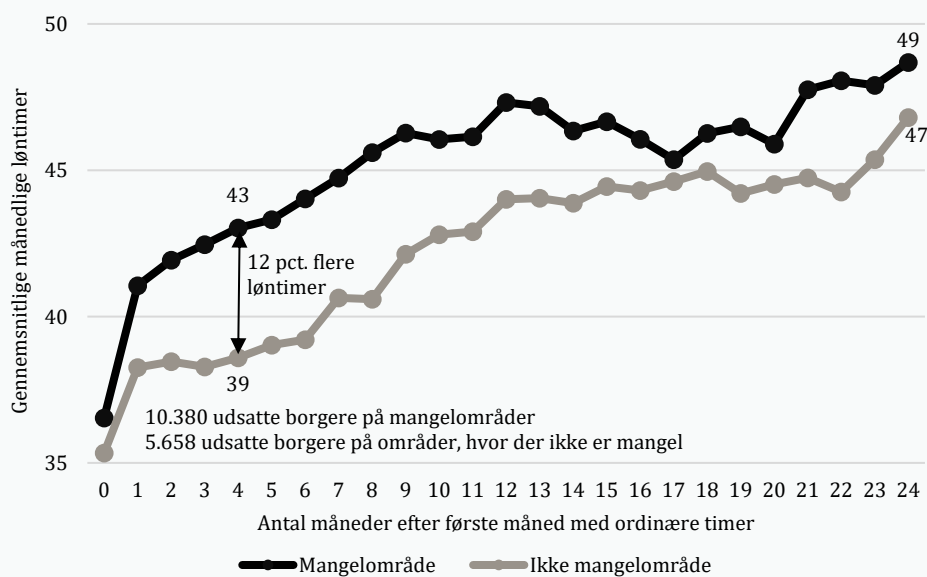
Udsatte borgere opnår ofte flere timer, hvis de ansættes på mangelområder – både på kort og lang sigt

Ansættelser på mangelområder er karakteriseret ved flere månedlige løntimer. Udsatte borgere, der først har fået foden inden for et mangelområde, ansættes med ca.

12 pct. flere løntimer efter fire måneder – relativt til udsatte borgere, der ikke fik foden inden for et mangelområde, jf. figur 5.

Figur 5

Får man få løntimer i stillinger, der er mangel på, fører dette til flere løntimer

Ann.: Populationerne er fastlagte i periode 0. Den første population (sort graf) bygger på personer, der opnår ordinære løntimer på et mangelområde. Den anden population (grå graf) bygger på personer, der opnår ordinære løntimer på et område, hvor der ikke er mangel på arbejdskraft. Opnåelsen af ordinære timer i begge typer områder og i en startuge er desuden mens man modtager relevant ydelse i samme startuge + mindst 3 uger efterfølgende, samt hvor timerne er registreret med en observerbar branchekode. Ordinære timer i måned 0 defineres som i boks 2. Et mangelområde defineres som i boks 3. Bemærk, at personer kan skifte stillinger efter måned 0. Hvis der ikke registreres timer i BFL, sættes timetallet til 0 timer i måned 1-24, dog givet, at data er tilgængelig, hvilket det er frem til 2022K1. Sidstnævnte betingelse medfører et ubalanceret panel, hvor ikke alle personer kan følges frem til måned 24, hvis denne måned ligger efter 2022K1.

Kilde: Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (DREAM og Rekrutteringssurvey) og Danmarks Statistik (eIndkomst - BFL).

På længere sigt opnår udsatte borgere, der får foden inden for et mangelområde, fortsat flere månedlige løntimer end de udsatte borgere, der ikke blev ansat på et mangelområde. To år efter første måned med ordinære løntimer på et mangelområde, opnår udsatte borgere i gennemsnit 2 løntimer mere om måneden, end udsatte borgere, der først ansættes på et område, hvor der ikke er mangel på arbejdskraft. Det bemærkes, at borgere kan skifte stilling undervejs, hvorfor en borger, der f.eks. ikke ansættes på et mangelområde (i måned 0), senere kan få løntimer på et mangelområde – eller omvendt, jf. figur 5.

Konklusion

Analysen viser, at hver tredje udsatte borgere, der får ordinære løntimer, opnår flere løntimer over tid. Få løntimer kan altså være en trædesten til flere løntimer. Dog vil over halvdelen af de udsatte borgere, der opnår få løntimer, få færre eller nul løntimer igen 12 og 24 måneder senere. Dette medvirker til, at det gennemsnitlige månedlige løntimetal trækkes ned for den samlede gruppe, men for den stærkeste tiendedel, som formår at fastholde tilknytningen til arbejdsmarkedet i to år, stiger det gennemsnitlige månedlige timetal markant.

Betinges der på, at borgerne har haft løntimer i mindst tre sammenhængende måneder for at sikre, at der er tale om reelle forløb og ikke blot meget korte ansættelser, er det ca. 40 pct. af målgruppen, der opnår flere løntimer efter 12 og 24 måneder.

Desuden viser analysen, at udsatte borgere i højere grad opnår ordinære løntimer hos virksomheder med mangel på arbejdskraft sammenlignet med hele den arbejdende befolkning. Samtidigt ser vi at dem, som ansættes på mangelområder, opnår flere løntimer end dem, som ikke ansættes på mangelområder. Dette kan både være en gevinst for virksomheder, som kan lukke deres mangelhuller, men også for borgeren selv, da en stigende efterspørgsel kan være drivkraft for flere lønnede timer.

Bilag 1: Identificering af udsatte borgere med ordinære løntimer

Boks 1

Identificering af udsatte borgere med ordinære løntimer

Udsatte borgere med ordinære løntimer i denne analyse er identificeret ud fra en række baggrundsoplysninger om modtagelse af forsørgelsesydelse, lønindkomst og løntimer, som uddybes i proceduren nedenfor.

I alt indgår **29.056** forsørgelsesydelsesmodtagere, som opnår ordinære løntimer. Personerne observeres og identificeres i perioden mellem 3. kvartal 2018 og 1. kvartal 2022.

1. Udsatte borgere skal modtage én af fem forsørgelsesydelser i mindst 4 uger:

- Kontanthjælp (aktivitetsparat)
- Uddannelseshjælp (aktivitetsparat)
- SHO-ydelse (aktivitetsparat)
- Ressourceforløb
- Jobafklaring

2. Af relevante ydelsesmodtagere udvælges de, som første gang modtager ordinære løntimer fra 3. kvartal 2018 til 1. kvartal 2022.

Af relevante ydelsesmodtagere udvælges de, som første gang opnår ordinære løntimer i perioden 3. kvartal 2018 til 1. kvartal 2022. Disse ordinære løntimer registreres med en startdato, og i den uge, hvor startdatoen falder, skal borgeren modtage den relevante ydelse, samt i de efterfølgende tre uger. Ordinære løntimer defineres i *boks 2*.

3. Startdatoen for ordinære løntimer skal være d. 1.-5. i måneden

Hvis startdatoen for den første måned med ordinære løntimer ligger senere end d. 5. i måneden, tages i stedet udgangspunkt i den næste 'fulde' måned med ordinære løntimer, givet at borgeren har ordinære løntimer i de efterfølgende måneder. Hvis ikke, frasorteres denne borger. Kriteriet er sat for at måle udviklingen i løntimetallet relativt til en fuld måned med løntimer.

4. Kravet om ordinære løntimer gælder kun i måned 0

Kravet om, at løntimer skal være ordinære, jf. *boks 2*, gælder kun i første måned med løntimer, dvs. i måned 0. Herefter kan borgeren opnå flere månedlige løntimer. Dette skyldes, at vi ønsker at se, om nogle udsatte borgere lykkes med at komme i fuldtidsbeskæftigelse.

Kilde: Afgrænsningen af målgruppen benytter data fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (DREAM) og Danmarks Statistik (eindkomst – BFL).

Bilag 2: Løntimer

Løntimeoplysninger kan opgøres ved hjælp af én af to registre:

- 1) Beskæftigelse for lønmodtagere (BFL) fra Danmarks Statistik
- 2) DREAM fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering

BFL består af alle lønmodtagere ansat i danske virksomheder, hvor løntimer indberettes af arbejdsgiveren til SKAT's eIndkomst, uanset om lønmodtageren bor i Danmark eller udlandet.

DREAM består af alle ydelsesmodtagere, hvor beskæftigelsesgraden, som omregnes til løntimer ved at gange med 160,33, indberettes af arbejdsgiveren til SKAT's eIndkomst, uanset om lønmodtageren bor i Danmark eller udlandet.

Boks 2

Definition på ordinære løntimer ("få løntimer")

I analysen defineres ordinære løntimer på samme måde som det er tilfældet for målingen af løntimer på Jobindsats.dk: måneder med en lønudbetaling (bredt lønbeløb inklusiv pension mv. og før skat) højere end 0 kr. og under 65.000 kr. – men på betingelse af, at der ikke i samme måned er lønudbetaling på over 15.000 kr. og samtidigt en registreret beskæftigelse over 150 timer. Dvs. en person er ikke omfattet af definitionen, hvis vedkommende har løn over 15.000 kr. pr. måned og har over 150 timers beskæftigelse (hvilket defineres som fuldtidsbeskæftigelse).

Bilag 3: Mangelområde

Den forgæves rekrutteringsrate bygger på Rekrutteringssurveyen fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, og opgøres for alle de stillingsbetegnelser som overvåges på arbejdsmarkedet. I øjeblikket overvåges ca. 1000 stillingsbetegnelser. Den forgæves rekrutteringsrate angives som en andel og er forholdet mellem de rekrutteringsforsøg, som har været forgæves i forhold til alle rekrutteringsforsøg (summen af succesfulde og forgæves rekrutteringsforsøg).

Boks 3

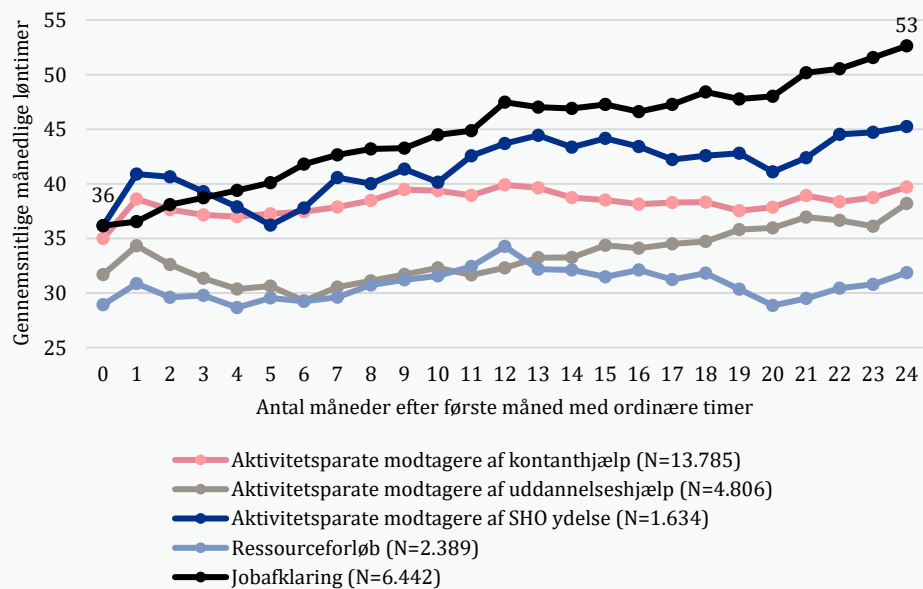
Definition på mangelområde

I analysen defineres mangelområder som stillingsbetegnelser med forgæves rekrutteringsrate på mere end 20 pct. Dvs. hver femte forsøg på rekruttering resulterer i, at stillingen ikke kunne besættes eller blev besat af en person, som ikke havde alle de ønskede kvalifikationer.

Bilag 4: Øvrige figurer

Figur B1

Det er særligt borgere i jobafklaring, som driver resultatet

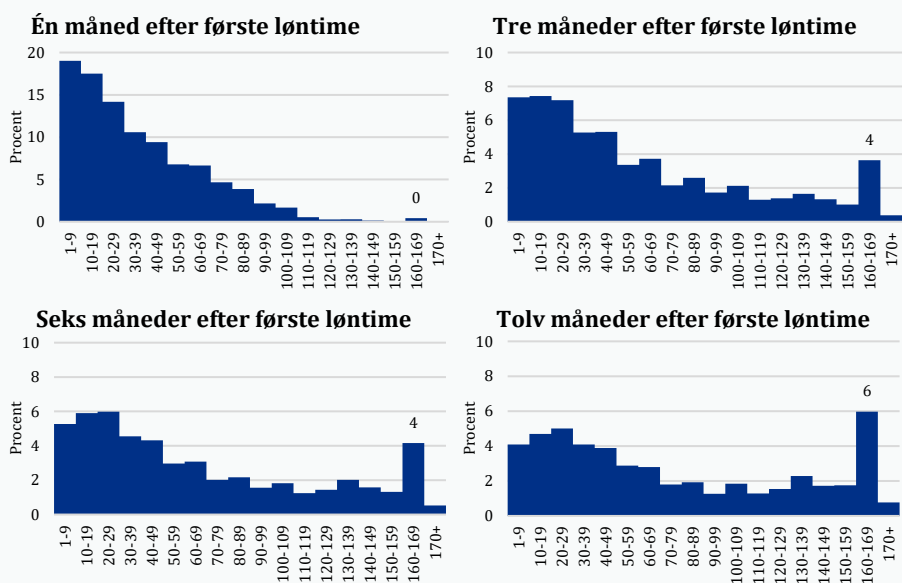

Anm.: Population er fastlagt i periode 0. Population bygger på personer, der første gang opnår ordinære timer i en startuge og er på relevant ydelse i samme startuge + mindst 3 uger efterfølgende. Ordinære timer i måned 0 defineres som i boks 2. Hvis der ikke registreres timer i BFL, sættes timetallet til 0 timer i måned 1-24, dog givet, at data er tilgængelig, hvilket det er frem til 2022K1. Sidstnævnte betingelse medfører et ubalanceret panel, hvor ikke alle personer kan følges frem til måned 24, hvis denne måned ligger efter 2022K1.

Kilde: Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (DREAM) og Danmarks Statistik (eIndkomst - BFL).

Figur B2

Fordeling af antal timer hhv. 1, 3, 6 og 12 måneder efter første ordinære løntime, hvor kategori med 0 timer ikke er vist

Anm.: Timer er beregnet ud fra beskæftigelsesgraderne i DREAM registeret, givet at data er tilgængelig. Population bygger på personer, der første gang opnår ordinære timer i en startuge og er på relevant ydelse i samme startuge + mindst 3 uger efterfølgende. Vi ser på beskæftigelsesgraderne (omregnet til timer) 1, 3, 6 og 12 måneder efter første måned med ordinære timer. Bemærk, at andelen ikke summer til 100 pct., da kategorien med 0 timer ikke er vist i denne figur. En måned efter første ordinære løntime har 2 pct. nul løntimer, tre måneder efter er denne andel 41 pct., seks måneder efter er andelen 51 pct. og tolv måneder efter er andelen 52 pct.

Kilde: Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (DREAM) og Danmarks Statistik (eIndkomst - BFL).